

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO - KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W eksped. miesięcznie 70 gr. z odroczaniem przez pocztę 21 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidzianych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, słońca pracy, przerwaną komunikacji, abonent niema prawa żądać pozaterminowych dostaw gazet, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy Redakcja nie odpowiada. Redaktor przyjmuje od 10-12. Nadesłanych a nie zamówionych rękopisów Redakcja nie zwraca i nie honoruje. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204, 252.

Sumiennem wykonywaniem obowiązków,
budujemy silną Ojczyznę!

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 lin.) 10 gr., za reklamy na str. 4-lin. w wiadomościach potocznych 50 gr., na pierwszej str. 60 gr. Rabatu udziela się przy częstym ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski” wychodzi trzy razy tygodniowo: w poniedziałek, środek i piątek. Przy sądownym dochodzeniu należności rabat spada. Dla spraw spornych jest właściwy Sąd w Wąbrzesku. — Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada. Wydawnictwo zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia ogłoszeń bez podania powodów

Nr. 131

Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub, wtorek dnia 6 listopada 1934 r.

Rok XV

Pobór do pracy w Niemczech

SUROGATEM POWSZECHNEJ SŁUŻBY WOJSKOWEJ

Przyszły historyk, który opisywać będzie dzieje odradzania się niemieckiej siły zbrojnej od Traktatu Wersalskiego do tej nieznannej daty, w której Państwo Niemieckie uzna, że pod względem militarnym stoi na wysokości zadania chwili — będzie musiał przyznać, że polityka „ersatzów” i na tem polu święciła triumfy.

Nie bacząc na kunsztowną organizację Reichswehry, będącej w gruncie rzeczy szkołą wojskową i centralą wyszkolenia, liczba stu tysięcy żołnierzy armii zawodowej jest daleka od aktualnych pragnień niemieckich. Ponieważ armia zawodowa nie posiada legalnych rezerw, które są podstawą siły normalnej armii wojennej, przeto rolę tę pełni w Niemczech „Kifhäuserbund”, łączący w sobie rolnicze „Kriegerve-reine” w liczbie około 3 milionów członków oraz Frontkämpferbund w liczbie około miliona członków i liczące setki tysięcy oddziały partyjne (SA i SS) wraz z formacjami lotniczymi, samochodami, technicznymi i t. d., zawiązanymi częstokroć pod auspicjami sportowymi.

Jeśli natomiast chodzi o właściwą organizację uzupełnień i niezbędną tutaj ewidencję ludności, to surogat służby wojskowej i organizacji poborowej stanowi „Arbeitsdienst”.

Wpływa na to i wiek poborowy (19-21 lat) i długość służby (rok, względnie więcej na żądanie) i rodzaj zasadniczych ćwiczeń, rozkład zajęć i t. p. Sam zaciąg, narazie dobrowolny, ale już na podstawie „list ewidencyjnych” w niedługim czasie zamieniony zostanie na obowiązkowy. Zresztą i dziś dobrowolność zaciągu dopuszcza tak liczne, że niemal regularne wyłomy, bo i każdy student i kandydat na posadę czy stanowisko, — i każdy robotnik, pragnący liczyć na pracę, wykazać się muszą odslużeniem swego czasu w „służbie pracy” i przedstawić t. zw. „Arbeitspass”, równający się mniej więcej naszemu „uregulowaniu stosunku do służby wojskowej i zewnętrznemu tegoż wyrazowi w postaci książeczki wojskowej.

„Służba Pracy” prowadzona już przez rządy poprzednie przed paru laty, — udoskonalona została przez rządy narodowo - socjalistyczne i ujęta w sprężyste ramy organizacji pod komendą b. pułkownika obecnie podsekretarza stanu dla spraw służby pracy, Konstantego Hierla. Armia pracy umundurowana została jednolicie na sposób wojskowy, jedynie miast karabinu uzbrojona została w roboczą łopatę. Obok robót melioracyjnych i ćwiczeń fizycznych, wprowadzono przedmioty wojskowe i wychowanie obywatelskie w duchu

Zbrojny pokój świata

„Pokój zbrojny”, w którym trwała Europa końca XIX i początkiem XX wieku, musiał doprowadzić do najstraszniejszej wojny, jaka toczyła się kiedykolwiek. Wreszcie stanął nowy pokój i ludzkość powiedziała sobie z ulgą, że „była to wojna, aby położyć kres wojnom”.

W myśl tego pięknego hasła stworzono Ligę Narodów, powołano Komisję rozbrojeniową, a na lądzie, na morzu i w powietrzu podpisano Pakt Kellogga, odbyto niezliczoną ilość konferencji międzynarodowych.

Tymczasem, mimo tylu pięknych słów, poważnych obrad i jednomyślnych uchwał, narody jak były, tak są uzbrojone od stóp do głów.

Ale zbroja nie jest dziś modnym ubiorem: nie nosi się jej na wierzchu, lecz ukrywa pod białą tuniką kapłanów pokoju. Gdy dawniej państwa przechwalały się siłą militarną, reklamowały ją na rewjach i manewrach, chcąc zastraszyć sąsiada, obecnie wstydliwie chowają, wypierają się jej, pragną uchodzić za pionierów w dziedzinie rozbrojenia.

Ostatnią sensacją w tej dziedzinie jest raport francuskiego ministra spraw wojskowych, w którym ujaw-

nia niemieckie miljardy, wydawane na zbrojenia. Wobec tych miljardów niemieckich Francja musi przeznaczyć swoje miljardy na armaty i lotnictwo aby zabezpieczyć pokój swoją gotowością bojową.

Wśród budżetów wojennych potęg świata — poza Niemcami — na pierwszym miejscu stoi budżet wojenny Wielkiej Brytanji wraz z dominjami i kolonjami; drugie miejsce wydatków zbrojeniowych zajmują Stany Zjednoczone, trzecie przypada Sowieciom, czwarte Francji; dalej idą Włochy, Japonja, Hiszpanja, Chiny, wreszcie na dziesiątym miejscu Polska. Już z faktu, że na czele tej listy kroczy W. Brytanja i St. Zjednoczone państwa nie mające prawie armji lądowej widać, iż gros sum, przeznaczonych w budżetach na obronę kraju, pochłaniają zbrojenia morskie, w których Niemcy dziś są znów potęgą. Wydatki marynarki niemieckiej są dziś większe od wydatków przedwojennych. Personel tej marynarki jest równie wielki, jak czasu wojny. I tu się dziwić, że ruch rozbrojenia w drepce na miejscu, a narody uginają się pod ciężarem wydatków na zbrojny pokój świata.

Szanse poprawy naszych szos

OFERTY FIRM FORDA, GENERAL MOTORS I ESSEX.

Warszawa. Do prezydium Rady Ministrów wpłynęły oferty amerykańskiej fabryki samochodów Forda General Motors, proponujące udzielenie pożyczki na cele rozbudowy szos wzamian za ulgi celne na samochody powyższych firm. Podobną

propozycję złożyła również fabryka samochodów angielskich Essex. Oferty te będą przedmiotem obrad czynników rządowych. Zaznaczyć trzeba, że warunki fabryk Essex są dogodniejsze.

Straszna zbrodnia i samobójstwo

W Gerndorf (Turyngja) rozegrała się straszna tragedia, która pochłonęła cztery ofiary w ludziach.

50-letni Herman Pabst, ojciec sześciorga dzieci, został oskarżony przez prokuraturę o przestępstwo przeciw moralności. Podejrzewał on o donie-

sienie mieszkającej w tym samym domu 32-letnią Grossową.

W niedzielę po południu zawołał ją do siebie na rozmowę, a kiedy przysła, ranił ją ciężko strzałami z rewolweru. Na widok policji zabarykadował się w piwnicy wraz z dwojgiem

narodowo - socjalistycznym. Organizacja dzieli się terenowo na 30 okręgów (Arbeitsgaue), z których każdy przy powołaniu dwóch roczników dać może około 35.000 „żołnierzy pracy” całość zatem — około 1 miliona ludzi. Okręgi dzielą się na grupy — te na oddziały.

Skoszarowanie, poddanie ścisłemu rozkazodawstwu i surowa dyscyplina sprawia że rozważając znaczenie

„żołnierzy pracy” conajmniej jednokowy akcent kłaść musimy na każdy z obu tych wyrazów, określających ich charakter.

Takie też wrażenie odniósł każdy, kto miał sposobność na ostatnim kongresie partji w Norymbordzie widzieć defilujące sprężystym krokiem bataljony „Arbeitsdienstu” przed zadowolonym obliczem Adolfa Hitlera.

dzieci oraz 14-letnią dziewczyną Irmgardą John. Nastąpiła wymiana strzałów. Od strzałów Pabsta odniosła ciężką ranę jego żona.

Gdy umilkły strzały, policjanci otworzyli drzwi i zobaczyli straszliwy widok. Pabst zabił strzałami w głowę oboje dzieci i dziewczynę; poczem popełnił samobójstwo.

SPRAWA PROJEKTU PODATKU KAWALERSKIEGO

Wysunięty przez Polskie Towarzystwo Eugeniczne projekt podatku „kawalerskiego” ma na celu stworzenie funduszu na pomoc dla młodych małżeństw dodatnich pod względem eugenicznym, oraz dla małżeństw posiadających liczne zdrowe potomstwo. Projekt Towarzystwa przewiduje tę pomoc w różnych formach, a więc w postaci zasiłków, szeregu ulg, oraz przydzielania ziemi za zagospodarowanie się.

ZWALNIANIE KONI Z POD EGZEKUCJI

Ministerstwo skarbu wydało okólnik w sprawie zwalniania koni z pod egzekucji. W okólniku tym ministerstwo rozciągnęło postanowienie okólnika z dnia 19 maja 1931 r. w sprawie zwolnienia z pod egzekucji koni zarodowych również na konie zaliczone do szeregów przysposobienia wojskowego konnego, na podstawie odpowiedniego zaświadczenia.

PRASA FRANCUSKA I GÓRNICZY POLSCY

Publicysta francuski Brackers d'Hugo na łamach „La Depeche” polemizuje ostro z innym dziennikarzem francuskim, który w cyklu artykułów, zamieszczonych ostatnio w „La Republique”, żąda m. in. wydalenia górników polskich z Francji. Brackers d'Hugo, omawiając stosunki polsko-francuskie, zaznacza wkońcu: „P. Roche zapomina, że Francja zaciągnęła w stosunku do tych (polskich) robotników zobowiązania, podpisane w konwencjach... Polacy zresztą nie przybyli do Francji dlatego że... wygnani zostali ze swego kraju, lecz dlatego, że my ich zaprosiliśmy, dlatego, że oni nam byli koniecznie potrzebni”.

ZUCHWAŁY NAPAD NA BANK

Bukareszt. Trzej zamaskowani zbrojnie, uzbrojeni w rewolwery, wtargnęli do kasy jednego z banków w mieście Balci w Bessarabji. Czterej znajdujący się tam urzędnicy zostali dotkliwie pobici. Ponieważ suma, znaleziona w kasie głównej, nie zadowolila rabusiów, udali się oni jeszcze do gabinetu dyrektora, gdzie pobili dyrektora i jeszcze jednego urzędnika, oraz obrabowali znajdującą się tam drugą kasę. Łupem rabusiów padło około pół miliona lei.

Radjoprogram

Wtorek, dnia 6. 11. 1934 r.

6,45 Audycja poranna, 12,10 Koncert, 12,45 Listy do dzieci, 13,00 Dziennik południowy, 10,05 Dalszy ciąg koncertu, 15,35 Przegląd giełdowy, 15,45 Popularna muzyka wschodnia, 16,45 Skrzynka PKO., 17,00 Pieśni, 17,25 Pogadanka dla kobiet, 17,35 Muzyka lekka, 17,50 Skrzynka pocztowa techniczna, 18,00 Wiadomości rolnicze, 18,15 Koncert, 18,45 Stanisław Witkiewicz (portret), 19,00 Recital śpiewaczy, 19,20 Feljton aktualny, 19,30 Utwory fortepianowe, 19,50 Wiadomości sportowe, 20,00 Muzyka lekka, 20,45 Dziennik wieczorny, 20,55 Jak pracujemy w Polsce, 21,00 Koncert popularny, 22,00 Koncert reklamowy, 22,15 Muzyka taneczna, 22,45 Odczyt w języku esperanckim, 23,05 Dalszy ciąg muzyki tanecznej.

Środa, dnia 7. 11. 1934 r.

6,45 Audycja poranna, 12,10 Koncert, 13,00 Dziennik południowy, 13,05 Polskie arje operowe, 15,35 Przegląd giełdowy, 15,45 Fragment teatralny, 16,00 Koncert, 16,45 Chwila pytań, 17,00 Recital skrzypcowy, 17,25 Nasze pensjonaty i obozy i kolonje, 17,50 Poradnik sportowy, 18,00 Skrzynka pocztowa rolnicza, 18,15 Lekka muzyka dwufortepianowa, 18,35 utwory na saxofon, 18,45 Punkty styczne gospodarki kapitalistycznej i sowieckiej, 19,00 Koncert chóru męskiego, 19,20 Pogadanka aktualna, 19,30

Lekkie piosenki, 19,50 Wiadomości sportowe, 20,00 Muzyka lekka, 20,45 Dziennik wieczorny, 20,55 Jak pracujemy w Polsce, 21,00 Koncert Chopinowski, 21,30 Odczyt, 21,40 Kwartet Smyczkowy, 22,00 Koncert reklamowy, 22,15 Muzyka taneczna.

GDZIE UMIEŚCIĆ GŁOŚNIK?

Zdarza się dosyć często, że jakoś odtwarzanych dźwięków, nawet przez najlepszy głośnik, nie zadowala wielu słuchaczy: czynnikiem decydującym o naturalności reprodukowanych dźwięków w takim wypadku jest zwykle odpowiednio wybrane miejsce dla głośnika w mieszkaniu.

Przy wyborze miejsca na głośnik, należy kierować się zasadą, by słuchający zawsze znajdował się nawprost jego membrany. Umieszczanie głośnika na szafie lub zawieszanie pod sufitem jest więc niewłaściwe. Dźwięki zyskują na wartości, naturalności i wyrazistości, jeżeli głośnik znajduje się mniej więcej na wysokości półtora metra nad podłogą, gdy słuchamy w pozycji siedzącej, a około pół do trzech czwartych metra, gdy słuchamy na leżącym. Można przekonać się łatwo, że najlepszy efekt osiągamy, gdy środek membrany znajduje się na wysokości naszego ucha.

Często umieszczenie głośnika w rogu pokoju, ukośnie do ścian, daje przyjemny dla ucha efekt. Duży wpływ na jakość reprodukowanych dźwięków ma tłumienie, o czym można przekonać się, umieszczając głośnik w pustym pokoju, a następnie w takim, gdzie znajduje się dużo draperyj, dywanów, firanek, wyściełanych mebli i t. p. Echo w pierwszym wypadku może być tak duże, że

dźwięki mowy stają się zupełnie niewyraźne, natomiast w drugim, audycja wypada cicho. Trudno jest zgóry określić, jakie miejsce dla głośnika w pokoju będzie najodpowiedniejsze i dlatego należy wykonać szereg prób.

HUMOR NASZE DZIECI.

Ojciec zabrał ze sobą małego Jasia na polowanie. Gdy przebiegł im drogę zając, ojciec krzyczy:

— Pisz testament, zajączku!

Strzał chybia i zając pędzi co tchu dalej. A na to Jaś:

— Widzisz, tatusiu, on cię zrozumiał i biegnie do notariusza. (Le Rire).

OT, ŻYCIE.

Noc. Na moście pusto i ponuro. Przy barjerze stoi człowiek i ponuro patrzy w płynące wolno fale.

Znać po nim, że się biedak nosi z zamiarem przechylenia barjery i rzucenia w odmętach wody. Widząc to, jakiś spóźniony przechodzień podbiega do desperata i chwytając go za ubranie, w ostatniej prawie chwili.

— Szalony człowieku, — woła z wyrzutem — co czynisz, nieszczesny? Zastanów się, chodź, siedziemy na ławce, porozmawiamy kilka minut o powabach życia.

Ruch Towarzystw

— K. S. „**POGOŃ**” WĄBRZEŃNO W dniu 7. bm. o godz. 20-tej odbędzie się w lokalu dha J. Hoffmanna zebranie Zarządu.

Przybycie wszystkich członków Zarządu konieczne. **ZARZĄD**

Drukem i nakładem Zakłady Graficzne Bolesława Szczuki. Redaktor odpowiedzialny **Adam Szczuka** w Wąbrzeźnie.

Nr. 2425/34

OBWIESZCZENIE

Dnia 6 listopada 1934 r. o godz. 3-iej po poł. sprzedawac będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającemu za gotówkę u **p. W. Mederskiego** w Wąbrzeźnie ul. Marsz. Piłsudskiego.

1 samochód osobowy „Chevrolet”
suma oszacowania 1500,— zł.

(—) **JAN GŁÓWCZEWSKI**,
Komornik Sądu Grodzkiego w Wąbrzeźnie.

ISTNIEJE TYLKO JEDEN PUDER ABARID

Ten ulubiony puder, produkowany według ostatnich zdobyczy wiedzy kosmetycznej, nie zawierający metali odmładza Pani twarz, chroni i pielęgnuje Jej cerę, zapewniając zawsze świeży i młodzieńczy wygląd.

PUDER ABARID
„PERFECTION”

Niniejszem podaję do łaskawej wiadomości, że dekretem Pana Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 22. X. 1934 r. nr. Prez. 23058/34 na zasadzie rozp. Min. Sprawiedliwości z dnia 24. XII. 1928 r. Dz. U. R. P. nr. 104 poz 945 **zostałem mianowany biegłym sądowym** (rzeczoznawcą) dla spraw budowlanych na okręg Sądu Okręgowego w Toruniu.

Wacław Mederski budowniczy zaprzysięż. rzeczoznawca dla spraw budowlanych
Wąbrzeźno, ul. Marsz. Piłsudskiego 71

Drzewka
krzewy owocowe i ozdobne, drzewa alejowe
w wielkim wyborze
po niżonych cenach
poleca
Szkółka
Bronisława Nowackiego
Okonin, poczta Mełno.
Cenniki wysyłam na żądanie **bezpłatnie**
We wtorek dn. 6. 11. będę sprzedawał na rynku w Wąbrzeźnie

SEKCJA TEATRALNA PRZY TCL W WĄBRZEŃNIE

urządza w czwartek, dnia 8 listopada o godz. 19,30 w sali Dworu Wąbrzeskiego (St. Klimek) przedstawienie p. t.

SWIAT BEZ MĘZCZYŹN

komedja Horsta i Engla w 3 aktach

Ceny miejsc: rez. 2 zł.
1 miejsce i łoża 1,50 zł
2 „ 1 zł
wstęp na salę 0,75 zł

Próba generalna odbędzie się w **środę** dnia 7 listopada o godz. 18 tej

Czysty zysk przeznaczony na powożenie, a częściowo na zakup książek dla biblioteki Towarzystwa Czytelni Ludowych koło Wąbrzeźno. O licznym udziale prosi

ZARZĄD

Km. 946/34

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI

Komornik Sądu Grodzkiego w Wąbrzeźnie **Jan Głowczewski** mający kancelarię w Wąbrzeźnie ul. Pomorska Nr. 12 na podstawie art. 602 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 12 listopada 1934 r. o godz. 11-tej w Gzicach odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do p. **Antoniego Rudnickiego** składających się z:

2 koni (1 klacz kasztanka i 1 wałach gniady),
oszacowanych na łączną sumę 200 złotych.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

dnia 27 października 1934 r.

KOMORNIK: (—) **JAN GŁÓWCZEWSKI**.

Sprzedam

natychmiast 17 mórg gospodarstwo z budynkami i zasiewami

Jan Wiśniewski

Król. Nowawieś
pow. Wąbrzeźno

Zgubiona

książeczkę wojskową wystawioną przez PKU. Toruń nr. 9031 którą unieważniam

Nawrocki Ludwik

Michałki pow. Wąbrzeźno

Polecam

trumny w rozmaitych gatunkach po najniższych cenach

Sopoliński

Wąbrzeźno
naprzec. hotelu p. Klimka

Restauracja Hotelu pod Orłem

Codziennie

KONCERT — DANCING
pod batutą Kapelmistrza **p. Piskorskiego**

Polecam:
smaczne flaki,
nogi wieprzowe,
swojskie kiszki,
i znane porcje śniadankowe a 0,50

uprzejmie zaprasza
GOSPODARZ

KINO
dźwiękowe
SŁOŃCE

Stempel kanczarski
Instalowe każdej wielkości i formatu po najniższych cenach
Wąbrzeźno

L-O-S-Y

do 2 klasy 31 Loterii Państwowej nadeszły

Ciągnięcie 14, 15 i 16 listopada. Jeszcze kilka losów na sprzedaż w kolekturze

Głosu Wąbrzeskiego

ZAKŁADY OGRODNICZE

H. BORRMANN, Kowalewo-Pom

poleca na obecny sezon

cebule kwiatowe
i drzewka owocowe

w najlepszym gatunku
na żądanie wysyłamy cenniki
bezpłatnie

**Słuchaj
stara...**

..... W „GŁOSIE” stało —
Aby się tam kupowało
Co w gazetach ogłaszają
I swe ceny podawają! —
To też na wesele Zosi
Kupim tam, kto TU OGŁOSI
Swoje ceny i towary!...

Adyć prawdę masz — mój stary,
Bo to kupiec bez reklamy
Myśli — głupcy przyjdą sami,
To jak cielę bez ogona! —
Ogłoszenie to dokona,
Że będziesz miał powodzenie
I forsy pełne kieszenie!

Tylko 2 dni poniedziałek i wtorek najpiękniejszy film sezonu sobotwór **Marleny Dietrich Reze, Ames i John Boles** pt.

ZAUFAŁAM CI (CYGANERJA)

Motto: Ona zaufała człowiekowi, któremu nie powinna była zaufać